

POSTANOWIENIE

29 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 29 stycznia 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa J.B. i A.B.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 16 września 2024 r., I ACa 1606/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża pozwanego kosztami postępowania kasacyjnego,
pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi

kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 16 września 2024 r. (sygn. akt I ACa 1606/22) pełnomocnik pozwanego Banku spółki akcyjnej w W. wniósł o przyjęcie tej skargi do rozpoznania, powołując się w *petitum* na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Skarżący wskazał sześć odrębnych przyczyn kasacyjnych: potrzebę wykładni przepisów wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 385¹ § 1 i 2 k.p.c. (przyczyna nr 1), oraz pięć istotnych zagadnień prawnych (przyczyny nr 2-6), które dotyczą w szczególności skutków abuzywności klauzul przeliczeniowych stosowanych w umowach kredytowych, zasad ustalania treści stosunku prawnego po eliminacji postanowień niedozwolonych, dopuszczalności stosowania przepisów dyspozytywnych po usunięciu z umów kredytowych abuzywnych klauzul przeliczeniowych, chwili właściwej do oceny ważności i obowiązywania umowy oraz znaczenia oświadczenia kredytobiorcy dla możliwości przyjęcia sankcji nieważności umowy ze względu na cele wyrażone w Dyrektywie Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29, dalej: „dyrektywa 93/13”).

Analizując powołane przez skarżącego przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, Sąd Najwyższy stwierdza, że żadna z nich nie została wykazana w sposób uzasadniający uwzględnienie wniosku na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 1 k.p.c.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania może być spełniona w dwóch rozłącznych sytuacjach: gdy zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (zdanie pierwsze) albo gdy występują rozbieżności w orzecznictwie sądów dotyczące wykładni tych przepisów (zdanie drugie). Przez rozbieżności w orzecznictwie, uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, należy rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie

te same przepisy prawne, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15). Powołanie się na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie wymaga wskazania konkretnych przepisów prawa, w odniesieniu do których zachodzi potrzeba ich wykładni, określenia w czym wyraża się ta rozbieżność oraz powołania orzeczeń, w których przyjęto różną (rozbieżną) wykładnię konkretnego przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 21 września 2006 r., IV CSK 268/06). Wymagane jest także przedstawienie odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08 i z 11 czerwca 2019 r., V CSK 613/18). Sama wielokierunkowość stosowania prawa oraz różnorodność orzecznictwa nie stanowią wystarczającej podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. Wątpliwości wskazane przez skarżącego muszą istnieć również w chwili orzekania o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania. Argumentacja dotycząca rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia orzeczeń wskazujących na rzeczywistą i aktualną rozbieżność w wykładni przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 lipca 2024 r., I CSK 1225/23).

Z kolei przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, może być uznana za spełnioną wyłącznie wówczas, gdy skarga kasacyjna formułuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz rozstrzygnięcia sprawy. Zagadnienie to powinno być wyraźnie przedstawione, poparte wskazaniem możliwych, alternatywnych rozwiązań oraz wykazaniem, że nie zostało ono dotychczas rozstrzygnięte lub że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 i z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16). Powinno ono także cechować się analogiczną wagą jak pytanie prawne kierowane przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., a więc dotyczyć poważnych wątpliwości, które nie dają się rozwikłać przy

zastosowaniu powszechnie przyjętych reguł wykładni (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12, z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15 oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Samo sformułowanie pytań nie jest wystarczające – niezbędna jest również ich analiza oraz przedstawienie rozbieżności występujących w orzecznictwie lub doktrynie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., II PK 183/11, z 20 grudnia 2011 r., II PK 207/11, 9 stycznia 2017 r., II CSK 423/16, z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17, z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17).

Postępowanie kasacyjne – poza sytuacją określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – nie służy realizacji indywidualnego interesu strony, lecz ma na celu ochronę interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni prawa oraz wkład w rozwój jurysprudencji. Tym samym na etapie przedsądu brak jest podstaw do poszukiwania przesłanek przyjęcia skargi wyłącznie w treści zarzutów kasacyjnych – obowiązek ich wykazania ciąży na stronie skarżącej i nie może być przedmiotem rekonstruowania przez Sąd Najwyższy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Dlatego ocena spełnienia wskazanych przesłanek ogranicza się do analizy argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi.

W ocenie Sądu Najwyższego skarga kasacyjna nie spełnia przesłanek przyjęcia jej do rozpoznania wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 1 k.p.c. W ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. skarżący powołał się wyłącznie na istnienie rozbieżności w orzecznictwie, nie wskazując na poważne wątpliwości interpretacyjne wymagające dokonania wykładni przepisów prawa. Argumentacja przedstawiona we wniosku nie wykazuje jednak istnienia rzeczywistych i aktualnych rozbieżności w wykładni przepisów prawa. Zagadnienia prawne wskazane przez skarżącego nie mają również cech nowości wymaganych od istotnego zagadnienia prawnego; były one wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, w tym także w orzeczeniach zapadłych po wniesieniu skargi kasacyjnej, dotyczących zbliżonych treścią umów kredytowych. W rezultacie ukształtowała się jednolita i utrwalona linia orzecznicza, która usuwa powoływane przez skarżącego

wątpliwości interpretacyjne. W świetle tej wykładni przedstawione kwestie nie uzasadniają przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Przechodząc do omówienia poszczególnych przyczyn kasacyjnych, w kolejności wskazanej we wniosku, należy stwierdzić, że przyczyna kasacyjna nr 1 (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) została oparta na twierdzeniu o potrzebie wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c. Skarżący wskazał na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczące zakresu abuzywności postanowień charakterystycznych dla umów kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego. Podniesiono wątpliwość, czy w przypadku uznania za niedozwolone uprawnienia banku do jednostronnego ustalania kursu waluty (klauzula kursowa), abuzywność obejmuje wyłącznie to postanowienie, czy również klauzulę ryzyka walutowego, uzależniającą wysokość zobowiązania kredytobiorcy od zmiennego kursu waluty obcej. Kwestia ta była już przedmiotem licznych wypowiedzi Sądu Najwyższego, w których jednoznacznie wskazano na funkcjonalne powiązanie obu klauzul oraz ich wspólny wpływ na kształtowanie głównych świadczeń kredytobiorcy (zob. np. wyroki: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22, z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22). W orzecznictwie konsekwentnie podkreślano, że ocena abuzywności dokonywana jest według stanu z chwili zawarcia umowy, a eliminacja klauzul przeliczeniowych i ryzyka walutowego prowadziłaby do zmiany istoty zobowiązania (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2; wyroki Sądu Najwyższego: z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22). Stanowisko to znajduje potwierdzenie również w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego, w którym konsekwentnie podkreśla się funkcjonalne powiązanie klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli kursowej tworzących jednolity mechanizm przeliczeniowy, determinujący wysokość świadczeń stron oraz zakres ryzyka ponoszonego przez konsumenta. Rozdzielenie tych postanowień byłoby zabiegiem sztucznym, prowadzącym do zniekształcenia konstrukcji umowy oraz oderwania jej od przyjętego przez strony modelu waloryzacji (zob. też wyroki Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22, wraz z powołanym tam orzecznictwem). W świetle tej utrwalonej

linii orzeczniczej brak jest podstaw do przyjęcia, że w tym zakresie występują rzeczywiste rozbieżności wymagające ponownej wykładni art. 385¹ § 1 i 2 k.c.

Zagadnienie prawne sformułowane jako przyczyna kasacyjna nr 2 dotyczy dopuszczalności przyjęcia obowiązywania stosunku prawnego po wyeliminowaniu z niego klauzul abuzywnych poprzez zastosowanie art. 65 § 1 i 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy – Prawo wekslowe lub art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. z licznymi przepisami powołanym przez pozwanego, z których – zdaniem skarżącego – na zasadzie analogii iuris lub analogii legis wynikać ma w polskim prawie generalna norma nakazująca określenie wartości waluty obcej według kursu średniego NBP. Stanowisko to pozostaje jednak w sprzeczności z jednolitą linią orzeczniczą Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Sądu Najwyższego. W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wielokrotnie podkreślono, że zastąpienie klauzuli abuzywnej jest dopuszczalne wyłącznie wtedy, gdy jej eliminacja prowadziłaby do szczególnie niekorzystnych skutków dla konsumenta, a uzupełnienie może nastąpić jedynie w oparciu o przepis krajowy o charakterze dyspozytywnym (zob. wyroki: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, ECLI:EU:C:2019:819, z 14 czerwca 2012 r., C-618/10, Banco Español de Crédito, ECLI:EU:C:2012:349, z 26 marca 2019 r., C-70/17, Abanca, ECLI:EU:C:2019:250, z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler, ECLI:EU:C:2014:282, z 2 września 2021 r., C-932/19, OTP Jelzálogbank, ECLI:EU:C:2021:673). TSUE jednoznacznie wykluczył możliwość uzupełniania luki w umowie poprzez wykładnię oświadczeń woli stron, stosowanie przepisów o charakterze ogólnym, zwyczajów lub konstruowanie nowych regulacji w drodze analogii, gdyż prowadziłoby to do modyfikacji treści klauzuli indeksacyjnej, a tym samym do zmiany istoty zobowiązania, co jest sprzeczne z art. 6 ust. 1 i art. 5 dyrektywy 93/13 (zob. wyroki TSUE z 18 listopada 2021 r. C-212/20, M.P., B.P. przeciwko "A", ECLI:EU:C:2021:934 i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, Bank BPH, ECLI:EU:C:2021:341). Pogląd ten został też zaaprobowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który konsekwentnie wskazuje, że art. 65 k.c. nie może służyć do sanowania klauzuli abuzywnej ani do konstruowania nowych postanowień umownych, lecz jedynie do interpretacji złożonych oświadczeń woli stron.

Niedopuszczalne jest również zastępowanie klauzul abuzywnych przepisami o charakterze ogólnym lub przepisami, które nie mają charakteru dyspozytywnego (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22, z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22, z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22 i z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22).

Zagadnienie ujęte jako przyczyna nr 3 dotyczy określenia właściwej chwili do oceny możliwości dalszego obowiązywania umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej po wyeliminowaniu z niej postanowień abuzywnych. Przyczyna ta dotyczy czasowej perspektywy oceny skutków abuzywności oraz momentu, w którym należy badać możliwość dalszego obowiązywania umowy po eliminacji klauzuli niedozwolonej. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17 (OSNC 2019, nr 1, poz. 2), kwalifikacja postanowienia jako abuzywnego dokonywana jest na podstawie jego treści w kontekście stosunku prawnego ustalonego w chwili zawarcia umowy, a sankcja z art. 385¹ § 1 k.c. wywołuje skutek *ex tunc*. Oznacza to, że postanowienie niedozwolone jest bezskuteczne od chwili włączenia go do treści umowy. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56), wskazano ponadto, że eliminacja postanowienia abuzywnego może prowadzić do bezskuteczności całej umowy, jeżeli brak jest przesłanek jej dalszego obowiązywania, w szczególności gdy nie istnieje regulacja zastępcza o charakterze dyspozytywnym, a konsument nie wyraził w sposób świadomy i swobodny zgody na związanie postanowieniem niedozwolonym. W konsekwencji zarówno ocena abuzywności, jak i skutków eliminacji postanowienia abuzywnego, wymaga odniesienia do chwili zawarcia umowy (por. też postanowienie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2025 r., I CSK 602/24).

Przyczyna kasacyjna nr 4, dotycząca dopuszczalności zastąpienia postanowienia abuzywnego przepisem dyspozytywnym, została jednoznacznie rozstrzygnięta w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Sądu Najwyższego. W wyroku z 3 października 2019 r., C-260/18 (Dziubak), a następnie w wyroku z 2 września 2021 r., C-932/19 (OTP Jelzálogbank), Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej podkreślił, że zastąpienie klauzuli niedozwolonej przepisem krajowym jest dopuszczalne wyłącznie w sytuacjach wyjątkowych, w

których jej eliminacja prowadziłaby do szczególnie niekorzystnych skutków dla konsumenta oraz istnieje przepis o charakterze dyspozytywnym, przy braku sprzeciwu konsumenta. Stanowisko to zostało potwierdzone w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r. – zasadzie prawnej, III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56), w której wskazano, że możliwość substytucji klauzuli abuzywnej została ograniczona do ściśle określonych warunków. W świetle tej linii orzeczniczej substytucja klauzuli abuzywnej wchodzi w rachubę jedynie wtedy, gdy jej brak narażałby konsumenta na szczególnie niekorzystne skutki, a decydujące znaczenie ma w tym zakresie stanowisko samego konsumenta. Tymczasem przedstawiona przez skarżącego koncepcja zastąpienia klauzul kursowych odwołaniem do kursu średniego NBP pomija ten konieczny warunek, abstrahując od oceny czy upadek umowy rzeczywiście prowadziłby do szczególnie niekorzystnych konsekwencji dla konsumenta oraz od jego woli co do dalszego obowiązywania umowy.

Podobnie przyczyna kasacyjna nr 5, odnosząca się do możliwości zastosowania art. 358 § 2 k.c. z mocy prawa jako przepisu dyspozytywnego w miejsce abuzywnej klauzuli kursowej określającej sposób ustalania kursu franka szwajcarskiego na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu, nie znajduje uzasadnienia wobec utrwalonej linii orzeczniczej. W istocie chodzi tu o to, czy art. 358 § 2 k.c. może być traktowany jako przepis dyspozytywny automatycznie zastępujący klauzulę kursową po jej eliminacji jako niedozwolonej. Przepis ten nie może być traktowany jako regulacja z mocy prawa wypełniająca lukę po wyeliminowaniu niedozwolonego postanowienia umownego, gdyż jego zastosowanie ograniczone jest do zobowiązań rzeczywiście wyrażonych w walucie obcej, a nie takich, w których waluta pełni wyłącznie funkcję przeliczeniową. Brak również podstaw intertemporalnych do stosowania art. 358 § 2 k.c. do umów zawartych przed dniem 24 stycznia 2009 r., co potwierdzono m.in. w wyrokach Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18 (OSNC-ZD 2021, nr 2, poz. 20) oraz z 26 kwietnia 2024 r., II CSKP 150/24. Ponadto, zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 26 marca 2019 r., C-70/17, Abanca Corporación Bancaria SA, ECLI:EU:C:2019:250, niedozwolone postanowienie umowne nie może zostać automatycznie zastąpione przepisem

prawa krajowego bez wyraźnej i świadomej zgody konsumenta. W konsekwencji art. 358 § 2 k.c. nie może pełnić funkcji przepisu dyspozytywnego zastępującego klauzulę abuzywną w umowach kredytów indeksowanych.

Wreszcie przyczyna kasacyjna nr 6, dotycząca zakresu oceny, jaką sąd powinien przeprowadzić przy rozważaniu nieważności umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej po stwierdzeniu abuzywności klauzuli kursowej, również nie zasługuje na uwzględnienie, tj. czy przy ocenie skutków eliminacji klauzul abuzywnych dla dalszego obowiązywania umowy sąd powinien kierować się wyłącznie wolą konsumenta, czy także celem wyrażonym w dyrektywie 93/13. W orzecznictwie TSUE nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie abuzywności klauzul waloryzacyjnych może prowadzić do nieważności umowy, jeżeli ich usunięcie powoduje zniesienie mechanizmu indeksacji oraz ryzyka kursowego, a tym samym zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (zob. wyroki: z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, ECLI:EU:C:2019:819 i z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai p. ERSTE Bank Hungary Zrt, ECLI:EU:C:2019:207). W postanowieniu z 30 maja 2024 r., C-325/23, JF i OP przeciwko Deutsche Bank Polska S.A., ECLI:EU:C:TSUE przyjął, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie temu, aby zawarta z konsumentem umowa kredytu denominowanego w walucie obcej została uznana za nieważną i aby konsument został w ten sposób uwolniony od konsekwencji finansowych wynikających z objętego ową umową warunku dotyczącego przeniesienia ryzyka kursowego, w przypadku gdy sąd krajowy stwierdzi, że objęty ową umową warunek dotyczący ustalenia ostatecznej kwoty kredytu - w zakresie, w jakim skutkuje on przyznaniem bankowi korzyści związanej z różnicą kursową - ma nieuczciwy charakter, nawet jeżeli warunki wspomnianej umowy określające sposób przeliczania waluty na potrzeby spłaty kredytu nie są nieuczciwe lub ich usunięcie nie pociągałoby za sobą stwierdzenia nieważności owej umowy, jeśli sąd ten uzna, zgodnie z przepisami obowiązującego go prawa krajowego i przy zastosowaniu obiektywnego podejścia, że umowa kredytu nie może nadal obowiązywać bez nieuczciwego warunku, w szczególności z uwagi na to, że ów warunek określa główny przedmiot umowy. Z tej perspektywy nieważność umowy nie jest sprzeczna z celem dyrektywy 93/13,

lecz stanowi konsekwencję wynikającą z art. 6 ust. 1 tej dyrektywy, który nakazuje wyłączenie nieuczciwych warunków i dopuszcza utrzymanie umowy jedynie wtedy, gdy jest to możliwe po ich usunięciu. Dyrektywa nie przewiduje natomiast obowiązku poszukiwania przez sąd rozwiązań pozwalających na utrzymanie umowy kosztem modyfikacji jej istotnych elementów. TSUE podkreśla również, że obowiązek niestosowania nieuczciwego warunku pociąga za sobą co do zasady skutek restytucyjny, ponieważ brak takiego skutku naruszałby efekt odstraszający, jaki art. 6 ust. 1 w związku z art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 ma wywoływać (zob. m.in. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 14 marca 2019 r., C-118/17, pkt 52, z 5 czerwca 2019 r., C-38/17, pkt 43, z 3 października 2019 r., C-260/18, pkt 44 i 45), co zostało również zaakceptowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyroki z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/19 i z 26 sierpnia 2025 r., II CSKP 393/23 wraz powołanym tam orzecznictwem). Nie można również przyjąć, że podstawą stwierdzenia nieważności umowy było samo oświadczenie kredytobiorcy. Wola konsumenta ma znaczenie jedynie w zakresie odmowy utrzymania nieuczciwego warunku, natomiast o nieważności decyduje obiektywna ocena czy umowa może obowiązywać po wyeliminowaniu z niej klauzul abuzywnych. Jeżeli usunięcie klauzul kursowych prowadzi do unicestwienia mechanizmu indeksacji i ryzyka walutowego, umowa nie może zostać utrzymana, co wynika zarówno z prawa unijnego, jak i krajowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/19).

Dodać należy, że w szeregu najnowszych postanowień Sąd Najwyższy konsekwentnie odmawia przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych opartych na tożsamej lub zbliżonej argumentacji, uznając, że wykładnia art. 385¹ § 1 i 2 k.c. oraz podnoszone zagadnienia zostały już jednoznacznie rozstrzygnięte (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2024 r., I CSK 3252/23 i I CSK 4448/23, z 20 grudnia 2024 r., I CSK 1805/23 i I CSK 1634/23, z 30 grudnia 2024 r., I CSK 2944/23, z 14 kwietnia 2025 r., I CSK 2819/23 i I CSK 2796/23, z 29 maja 2025 r., I CSK 3628/23, I CSK 3692/23 i I CSK 3016/24, a także z 23 października 2025 r., I CSK 3672/23 oraz z 25 listopada 2025 r., I CSK 1102/24). Argumentacja skarżącego wpisuje się w ten sam schemat, co dodatkowo przemawia za odmową przyjęcia skargi kasacyjnej. Przedstawione przyczyny nie wykazują aktualnych

rozbieżności ani potrzeby pogłębiania wykładni prawa, a ich rozstrzygnięcie nie służy realizacji celów skargi kasacyjnej jako środka zapewniającego jednolitość orzecznictwa. Podniesiona argumentacja nie uzasadnia potrzeby kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego w zakresie objętym skargą.

Nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozważę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na stosowany wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 99, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. pozwanego, który przegrał sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[a.ł.]